

**Uorden de gudiment
d'aua e canalisaziun
della vischnaunca Ruschein**

(Abschrift)

I. Determinaziuns generalas

Art. 1 *Erecziun dils stabiliments*

La vischnaunca eregia il necessari stabiliment per igl aquaduct, sco era per la deflussiun e purificaziun d'aua ord baghetgs e schischom public e privat. Las singulas parts de quei stabiliment vegnan eregidas secund la necessitad sefundont sin il project general.

Tuts conducts ed indrezs han de vegnir exequi tenor las prescripziuns legalas. Els duein tenor pusseivladad vegnir tschentai sin terren public.

Art. 2 *Survigilanza*

Erecziun, menaschi e manteniment digl entir stabiliment stat sut la survigilanza della commissiun communal de baghegiar, la quala ei competenta leutier de prender tuttas necessarias mesiras.

II. Gudiment ded aua

Art. 3 *Dretg de retratga*

Scadin possessur de schischom e baghetgs en zona 1 e 2 (RB) ha il dretg d'aua ord igl aquaduct de vischnaunca per siu diever. En zona 3 decida la suprastanza da cass en cass (mira art. 18 RB).

Art. 4 *Cuosts*

Ils cuosts per la perforaziun digl aquaduct ed il schieber sco era il conduct naven da quel els baghetgs privats paga mintgamai igl interessent. Quellas installaziuns ston vegnir fatgas da mistergners de professiun che san dar garanzia per las lavurs.

Art. 5 *Furniziun d'aua*

En cass de scartezia ded aua sa la suprastanza ordinar mesiras de spargn extraordinarias. La vischnaunca pren negina responsabladad per eventualas interrupziuns en la furniziun d'aua. La regulaziun dils schiebers ha de daventar mo entras il cumandant de fiug, siu substitut ni delegau.

III. Colligaziun de baghetgs e schischom

Art. 6 *Obligaziun*

Tuts baghetgs e schischom che sesanflan en il circuit della reit de canalisaziun (zonas 1 e 2) publica ein de ligiar sutterran cun tala. En cass de dubis decida la commissiun prendend mintgamai dueivel risguard sin las relaziuns existentas.

Schischom ordeifer la reit de canalisaziun sto vegnir dreiaus e ha de posseder sufficients indrezs per la purificaziun d'aua. Menaschis purils, ils quals possedan castas de puschina impermeablas e senza deflussiun che vegnan svidadas per diever agricol regularmein, ein libers della obligaziun de colligaziun.

Art. 7 *Aquaducts privats*

Vulan singuls u plirs proprietaris de schischom ereger conducts d'aua e canalisaziun, seigi quei sin lur terren ni sin terren jester, han els de procurar avon ch'entscheiver cun las lavurs, che tuttas damondas d'erecziun, manteniment ed en special la lubientscha per astgar menar atras conducts tras terren jester, seigien sclaridas giu legalmein. Il dretg d'astgar ereger conducts tras schischom jester ei de conceder el senn d'art. 691 CCS e LI.

Art. 8 *Cuosts*

Ils cuosts de colligaziun, erecziun, manteniment e purificaziun dil conduct entochen en la lingia communal va sura als proprietaris.

Vid lingias de canalisaziun privatas, las qualas survargan la lunghezia de 40 m, contribuescha la vischnaunca ina subvenziun de frs. 10.—il meter per la part che survarga ils 40 m.
(rev. ils 29.12.67)

IV. Natira d'auas piarsas

Art. 9 *Definiziun*

Sut l'expressiun d'auas piarsas en senn de present uorden capesch'ins tutt'aua duvrada, che croda giud terren ed ord baghetgs.

Art. 10 *Natira / scamonds*

Auas piarsas che vegnan menadas ella canalisaziun publica ston esser de natira ch'ellas donnegieschan ni las parts dil conduct, engrevieschan ni perecliteschan il menaschi de canalisaziun.

Igl ei scumandau de menar direct ed indirect sequenta materia ella canalisaziun publica:

- a) Gas e vapurs
- b) Materia tussegada, explosiva u radioactiva
- c) Materia de tuffien mulestus
- d) Puschina ord closets, nuegls e lidimers senza cundrezs de derschentar, deflussiuns de silos etc.
- e) Materia groppa che savess stupar il conduct sco per exempel sablun, rumiens, curdems de cuschina, lumpas, bitums, catram etc.
- f) Liquids d'acqid ed alcali en concentraziun nuscheivla.

Proprietaris ed utilisaders de conducts privats han de vegnir fatgs attents sin la nuscheivladad de tala materia.

En cass de dubis decida la commissiun de baghegiar sin fundament d'expertisas.

Art. 11 *Menaschis*

Auas piarsas ord fabricas e menaschis industrials astgan vegnir menadas ella canalisaziun publica mo aschilunsch ch'ei nescha negin donn ordlunder.

Art. 12 *Serenera*

Dal mument che la vischnaunca posseda in indrez sufficient per la purificaziun d'aua astga sut resalva d'art. 9 e 10 vegnir menau las auas piarsas direct ella canalisaziun publica. Medemamein art. 9 alinea d)

Las stipulaziuns della lescha concernent il schurmetg dellas auas restan resalvadas.

Art. 13 *Responsablidad*

La vischnaunca e ses organs san buca vegnir fatgs responsabels per indrezs e conducts privats che funcziuneschan buc, ed en special buca per donns caschunai entras quels.

V. Finanziaziun

Art. 14 *Finanziaziun*

Ilis cuosts d'erecziun, manteniment ed administraziun digl aquaduct e della canalisaziun publica vegnan curclai tras:

- a) Contribuziuns e taxas dils possessurs de baghetgs e schischom
- b) Contribuziuns de privats per il terren ordeifer las zonas de baghegiar
- c) Credits de vischnaunca
- d) Contribuziuns davart il stadi

Art. 15 *Cumpetenzza*

La cumpetenzza per conclus d'ereger ed ingrondir igl aquaduct e la canalisaziun publica ei resalvada alla radunonza communal.

Art. 16 *Taxas*

Las contribuziuns e taxas dils possessurs de schischom e baghetgs secumponan sco suonda:

1. *Taxas de colligiaziun tenor art. 17.*

2. *Taxas de diever e de consum annualas:*

- a) **Taxa de hidrants** de **0.01 %** della valeta de construcziun nova (Neuwert) tenor igl actual register d'edificis dell'assicuranza de baghetgs cantunala. Tier baghetgs novs buca registrai vala il schazetg official digl uffeci de valetaziun cantunala. La taxa vegn imponida sin tuts baghetgs assicurai sigl intschess della vischnaunca Ruschein.
- b) **Taxa d'aua e canalisaziun sin habitaziuns** enteifer ed ordeifer la zona de baghegiar:
frs. 60.— per habitaziun
- c) **Taxa d'aua e canalisaziun sin tegias**, aschilunsch ch'il possessur paga buca gia taxas tenor cefra **b**:
frs. 40.— per tegia
- d) **Taxa d'aua e canalisaziun sin baghetgs** per:
 - > menaschis agricols
 - > menaschis d'industria e de mistregn
 - > menaschis d'ustria e d'albiert
 - > auters menaschis
 - > indrezs e stabiliments extraordinaris: **frs. 30.— tochen 600.—**
- e) **Taxa sin serenera**: Ilis cuosts de menaschi della serenera regionala per la vischnaunca Ruschein vegnan repartgi sin las habitaziuns, ilis menaschis ed auters indrezs e stabiliments ch'ei colligiai vid la canalisaziun communal, tenor ilis suandonts factors:
 - > Habitaziuns e tegias factor: 1.0
 - > Menaschis tenor lit. **d** factor: 0.5 – 5.0
 - > Auters indrezs e stabiliments factor: En proporziun dil diever

La taxa sin **aua e canalisaziun** secumpona en la suandonta proporziun:

- > 2/3 part sin aua
- > 1/3 part sin canalisaziun

Las taxas tenor cefra **b**, **c** e **d** vegnan imponidas conform alla colligiaziun dil schischom ni dils baghetgs vid ils stabiliments d'aua e/ni canalisaziun communalas.

Cuoza la colligiaziun buca l'entira perioda de quen, vegnan las taxas (**lit. a – e**) reducidas proporziunalmein.

La suprastanza communal ha il dretg de sbassar ni alzar las surnumnadas taxas tenor basegns. Ella relai prescripziuns executivas e fixa en rama dellas prescripziuns sut cefra **d** ed **e** las taxas ed ils facturs per ils singuls menaschis ed indrezs.

Per il quartier Tischinas vegn menau in reglament de taxas separau. La cefra **e** de quest artechel vegn denton era applicada per incassar la **taxa sin serenera** dil quartier Tischinas.

(rev. ils 11.10.2001, entrada en vigur legala sigl 1.1.2002) (rev. ils 20.4.2007, entrada en vigur legala sigl 1.1.2007)

Art. 16.1 **Ulivaziun de taxas**

Ils implonts de buentar e de schuar sco era las drenaschas dado e dadens il vitg ch'ei vegni stabili dalla megliuraziun Ruschein, surveschan ton al diever agricol sco al provediment d'aua communal ed all'ovra de canalisaziun communal. Ord tal motiv succeda mingamai tier la serrada dil quen de vischnaunca ina adequata ulivaziun de cuosts per grevezia dils contos „provediment d'aua“ e „canalisaziun e serenera“ en favur dil conto „ovras de megliuraziun“. Las summas d'ulivaziun vegnan fixadas dalla suprastanza communal ensemen cun il canzlist.

(rev. ils 11.10.2001, entrada en vigur legala sigl 1.1.2002)

Art. 17 **Taxas de colligiaziun**

Las taxas de colligiaziun per aua, canalisaziun ed ARA vegnan fixadas tenor la valeta dils baghetgs en applicaziun della valeta de construcziun nova (Neubauwert) indicada ella polissa dell'assicuranza de baghetgs cantunala e munta 2% per aua e 2% per canalisaziun ed ARA dalla summa de tuts baghetgs. *(Rev. 31.3.89)*

Nua che la valeta de construcziun nova, indicada ella polissa dell'assicuranza de baghetgs cantunala, s'augmenta ord motiv de midadas arhitectonicas, reconstrucziuns, sanaziuns ni midadas de natira (p.ex. era il baghegiar ora ina casa) per dapli che 15%, ei de prestar in respectiv pagament posteriur. Quei era lu, sche la respectiva valeta s'augmenta sco consequenza de repetidas midadas e lavurs de construcziun exequidas vid igl edificel el decuors de tschun onns. Renovaziuns ni migliuraziuns, las qualas succedan sulettamein per manteniment dil baghetg resp. dalla valeta digl edificel, vegnan buca engrevegiadas cul pagament de taxas de colligiaziun. S'augmenta la valeta de construcziun nova per consequenza d'in scaffament de spazi de habitar, il qual suttacumba alla calculaziun della surfatscha bruta d'alzada imputabla el senn ded art. 39 della lescha de baghegiar della vischnaunca Ruschein, ein las taxas de colligiaziun per igl entir augment della valeta de construcziun nova de sbursar, pia senza risguardar la valeta libra de 15%. Cun motivada raschun sa la suprastanza communal fixar independentamein la valeta de construcziun nova.

(rev. ils 17.12.81 + 14.04.94)

Baghetgs d'economia pagan ina taxa de colligiaziun ded 1 ‰ sin aua ed 1 ‰ sin canalisaziun.

(rev. ils 15.06.85)

Las taxas de colligiaziun ein de sbursar, sebasond sind ina valetaziun digl object provisora, avon l'entschatta dellas lavurs de construcziun. Il quen definitiv vegn tschentaus cura ch'il schazetg uffical digl uffeci de schazetg cantunal ei avon maun.

(rev. ils 28.11.91)

Art. 18 ***Taxa sin hidrants e canalisaziun***

Integrau egl art. 16

(rev. lls 11.10.2001, entrada en vigur legala sigl 1.1.2002)

VI. Procedura de lubientscha e controlla

Art. 19 ***Lubientschas***

Scadina erecziun de conducts de gudiment d'aua e canalisaziun basegnan la lubientscha en scret dalla commissiun communal de baghegiar.

Talas damondas ein de far en scret cun aschuntar ils necessaris plans che dattan detagli-au sclariment dellas lavurs prevedidas. Cun las lavurs astga ei buca vegnir entschiet avon che la lubientscha seigi dada.

Midadas de plans approvai ston vegnir presentadas alla commissiun per l'approbaziun. Lubientschas valan per annulladas, aschilunsch ch'ei vegn buca entschiet cun las lavurs enteifer 2 onns.

Art. 20 **Controlla**

Avon che conducts astgan vegnir curclai ston tals vegnir controllai dalla commissiun communal de baghegiar.

Art. 21 ***Taxas de lubientscha***

La commissiun communal de baghegiar ha il dretg de pretender commensuradas taxas per la tractaziun de talas damondas de lubientscha e controlla, las qualas ein de fixar a norma dil temps impundiu.

VII. Mesiras penelas

Art. 22 **Contravenziuns**

Contravenziuns enviers las stipulaziuns de present uorden vegnan punidas entras la commissiun communal de baghegiar e suprastonza communal, mintgamai tenor artichels, cun castitgs de frs. 50.— entochen 1000.—.

En cass de malobedientscha enviers disposiziuns della commissiun ni suprastonza san quellas prender las necessarias mesiras sin donn e cuost della persuna renitenta.

Art. 23 **Dretg de recuors**

Encunter disposiziuns della commissiun e suprastonza sa vegnir recurriu tier il Cussegl Pign enteifer 14 dis.*

**) Suenter igl 1 de schaner 1969 alla Dertgira administrativa cantunala enteifer 20 dis.*

VIII. Stipulaziuns finalas

Art. 24 *Normas executoricas*

Aschilunsch sco la suprastanza communal anfla per bien e necessari relai ella normas executoricas.

Art. 25 *Obligaziun de colligiazion*

Baghetgs el territori della canalisaziun ed aquaduct ein de colligiar cun ils tals dal mument ch'ils baghetgs ein eregi.

Art. 26 *Pagaments en ratas*

Per levgiar il pagament dellas contribuziuns sa la suprastanza communal conceder excepziunalmein pagaments en ratas.

Las taxas annualas de spinas, hidrants e canalisaziun vegnan pridas cun il quen communal.

Art. 27 *Dretg de pegn / Entrada en vigur*

Per taxas de colligiazion ed annualas exista en favur della vischnaunca en senn d'art. 162 LI tier il CCS in dretg legal de pegn funsil senza l'inscripziun el cudisch funsil.

Per talas taxas obtegnan purs de muntogna era credits d'investiziun.

Present uorden de gudiment ded aua e canalisaziun passa en vigur cul conclus de vischnaunca ed approbaziun dil Cussegl Pign.

Tuts auters regulativs e conclus ariguard gudiment ded aua, canalisaziun e de hidrants piardan cheutras lur vigur.

Il present regulativ ei vegnius approbaus dalla radunonza communal dils 23 de december 1966.

Ruschein, ils 23 de december 1966

PER LA VISCHNAUNCA DE RUSCHEIN

Il president: *Casanova Giacun Giusep*

Igl actuar: *Cadruvi Vinzens*